

НОВИ САД - 1902 - Умро је српски композитор и пијанист Јован Пачу. Школовао се у родној Суботици, у Прагу и Пешти. Био је ученик Беџиха Сметане. Упоредо с музичким образовањем завршио је и медицину. Сматран је музичким виртуозом. Романтик, српски патриота, изразито салонски бидермајерски композитор. Многе народне и грађанске мелодије хармонизовао је за хор и клавир. Био је и плодан публициста. Дела: "Chansonette serbe", "Без тебе драга", "Праг је ово милог српства", "Чуј Душане", "Светосавска песма".

Данас је петак, 30. октобар, 304. дан 2020. До краја године има 62 дана.

1751 - Рођен је енглески писац и политичар ирског порекла Ричард Бринсли Батлер Шеридан, чије се комедије нарави одликују изврсним комичним типовима и духовитим ђалогом. Као члан британског парламента од 1780. до 1812. прославио се као сјајан оратор. Дела: комедије "Школа оговарања", "Супарници", "Критичар".

1762 - Рођен је француски писац Андре де Шеније, један од највећих класичних песника 18. века. У форми античких текстова, писао је надахнуте елџије, химне, оде, песме. Поздравио је почетак Француске револуције, али се као легалиста одупирао револуционарном терору, пишући оштре сатиричне стихове. Погубљен је на гиљотини 1794. дан пре пада јакобинског вође Максимилијана Робеспјера. Дела: песме "Посланица о својим делима", "Хермес", "Америка", "Млада Тарантинка", "Нера", "Слепац", "Млада заточеница", "Јамби".

1839 - Рођен је француски сликар енглеског порекла Алфред Сисле, један од оснивача импресионизма. Сликао је пејзаже, обично улице под снегом и призоре из природе у лирском интимистичком маниру, с наглашеном нотом животног оптимизма. Посебно га је привлачило сликање река, при чему је највише истраживао светлосне ефекте.

1864 - Потписан је Бечки мир којим је Данска принуђена да Пруској препусти покрајине Шлезвиг, Холштајн и Лауенбург.

1869 - Извођењем алегоријске слике Ђорђа Малетића "Посмртна слава кнеза Михаила", у Београду је отворено Народно позориште. Градња је 1851. требало да започне на Зеленом венцу, али је обустављена због непогодног терена и новчаних потешкоћа. Тек 1868. после гостовања новосадског позоришта, кнез Михаило Обреновић донео је одлуку о подизању здања позоришта на плацу код Стамбол капије, које је, највероватније према пројекту Александра Бугарског, завршено за годину и по дана. Камен темељац у јулу 1868. свечано је положио краљ Милан Обреновић (тада кнез). Први управник националног српског театра у Београду био је Јован Ђорђевић, књижевник, професор, новинар, васпитач потоњег краља Александра Обреновића, аутор текста српске химне "Боже правде".

1871 - Рођен је француски писац Пол Валери, изузетан стилиста, један од највећих европских лиричара 20. века, члан Француске академије, Међународног института интелектуалне сарадње при Друштву народа у Женеви и почасни доктор више универзитета. Дела: поеме "Морнарско гробље", "Млада Парка", есеји "Увод у метод Леонарда да Винчија", "О плесу".

1885 - Рођен је амерички писац Езра Паунд, врхунски поета. Поезијом обележеном великом ученошћу, индивидуализмом, недостатком смисла својственом "изгубљеној генерацији" после Првог светског рата и широком слободом форме, више од било ког модерног песника унапредио је метричку форму енглеског језика. Његово ремек дело су "Цантос", тешко и сложено штиво, састављено је од низа независних песама, објављивано до смрти 1972. Преводио је и адаптирао латинске, кинеске, јапанске, провансалске и француске песнике. Јавно је изражавао подршку италијанском фашизму, па му је 1945. суђено због велеиздаје.

Проглашен је психички болесним и 13 година провео је у установи затвореног типа, али се никада није покајао и задржао је своја ексцентрична уверења и касније. Објавио је и више критичких књига: "Дух романтике", "Критички есеји", "Како да читамо есеј", "Џеферсон и/или Мусолини".

1905 - Руски цар Николај II Романов понудио је "Октобарским манифестом" шире бирачко право и изабрану скупштину (Дума) са законодавним овлашћењима. Законски предлози су од тада морали бити потврђени и од стране Думе. До тада у Русији није било елемената парламентаризма.

1905 - У Београду је основано културно-уметничко друштво "Абрашевић", названо по српском писцу Кости Абрашевићу. Истоимена друштва основана су и у низу других градова, али је њихов рад забрањен у време Шестојануарске диктатуре 1929. Многа су обновљена после Другог светског рата.

1910 - Умро је швајцарски филантроп Жан Анри Динан, творац идеје о Црвеном крсту, један од оснивача Међународног комитета Црвеног крста 1863. добитник Нобелове награде за мир 1901. Искуство из битке код Солферино 1859. кад је организовао помоћ рањеницима, навело га је да 1864. предложи конвенцију према којој се у рату морају поштедети болесни и рањени и санитетско особље. Пао је у заборав и беду и тек у дубокој старости доживео је признање за огроман филантропски рад. Као признање за посебне заслуге за рад Црвеног крста, 1965. установљена је "Медаља Анри Динан", највише одликовање Међународног комитета Црвеног крста. Дела: "Сећање на Солферино", "Међународно братство и милосрђе за време рата".

1918 - Турска је капитулирала у Првом светском рату. На основу акта о капитулацији, Турска је морала да распусти војску, отвори победницима пролаз кроз Црно море, пристане на окупацију Цариграда и Босфорског мореуза, повуче се из Арабије, Месопотамије, Сирије, Јерменије и дела Киликије.

1918 - Словачка је прогласила отцепљење од Мађарске и уједињењем с Чешком формирала Чехословачку, прву државу створену после распада Аустро-Угарске у Првом светском рату.

1922 - После "Марша на Рим", којим су фашисти заплашили режим и двор, Бенито Мусолини формирао је владу.

1932 - Рођен је француски филмски режисер Луј Мал. Његови филмови прожети су изразитим интелектуализмом. Филмови: "Лифт за губилиште", "Љубавници", "Заза у Метроу", "Приватан живот", "Вива Марија", "Калкута", "Лаком Лисјен", "Црни месец", "Атлантик сити".

1938 - Орсон Велс је на њујоршком радију ЦБС објавио радио игру "Рат светова" на основу текста Херберта Џорџа Велса. Напад такозваних Марсоваца на Земљу приказан је тако уверљиво да су милиони Американаца помислили да је реч о стварном догађају, што је изазвало невероватан хаос и панику у том делу САД.

1967 - Први пут у историји космонаутике совјетски научници су летелицама "Космос-186" и "Космос-188" извели спајање и раздвајање вештачких сателита.

1973 - Пуштен је у саобраћај мост на Босфору који повезује европски и азијски део Истамбула.

1975 - Код Прага се срушио авион ДЦ-9 југословенске компаније "Инех-Адриа", у којем је погинуло 75 путника, чехословачких туриста који су летовали на Јадрану.

1975 - Тешко болесног Франциска Франка на челу Шпаније заменио је принц Хуан Карлос, којег је за трон припремао сам дугогодишњи диктатор. Убрзо по ступању на престо Хуан Карлос је увео демократију.

1995 - На референдуму о независности канадске провинције Квебек, минималном већином победили су противници отцепљења.

1998 - У пожару у македонском клубу, изнајмљеном за ту прилику курдској омладини, у шведском граду Гетеборг погинуле су 63 особе.

2006 - Током напада пакистанске војске на исламску верску школу у месту Кар у североисточној провинцији Кунар, на граници са Авганистаном, погинуло је 80 лица. Нападнута верска школа била је коришћена за обучавање проталибанских терориста.

2007 - Умро је Срђан Мркушић, легендарни голман Црвене звезде, један од оснивача Црвене звезде и један од најбољих голмана у историји тог клуба. Фудбалску каријеру

започео је у сплитском Хајдуку 1934. Две године касније прешао је у Београд, где је бранио за БСК, а потом и за Црвену звезду. За репрезентацију Краљевине Југославије дебитовао је 23. марта 1941. на утакмици са Мађарском.

Дрес државног тима облачио је 11 пута, а бранио је на Светском првенству у Бразилу 1950. Професионалну каријеру завршио је 1955. у Црвеној звезди, у којој је касније био активан члан Скупштине Клуба.

2008 - Европска комисија је у Извештају о напретку Србије према европским интеграцијама, оценила је да би Србија могла да добије статус кандидата за чланство у Унији током 2009. Као услови наведени су пуна сарадња с Хашким трибуналом и напредак у спровођењу реформи у правосуђу и економији. Од Србије је том приликом затражен и "конструктиван приступ" према проблему Косова, те "напорима ЕУ да допринесе миру и стабилности на Западном Балкану".

2009 - Умро је Клод Леви-Штрос, француски академик, антрополог, етносоциолог. На основу племенских обичаја и митова показао је да је људско понашање засновано на логичким системима који се разликују од друштва до друштва али поседују заједничку подструктуру. Широј публици постао је познат делом "Тужни тропи" (1955.) у којем је описивао понашање бразилских урођеника, на основу личног искуства, што је коначно одредило његово опредељење ка антропологији. Веровао је да лингвистика и математичка логика у антрополошким истраживањима имају посебан значај. Друга дела: "Елементарне структуре сродства", "Структурна антропологија", "Дивља мисао", "Митологике".

2015 - У пожару у ноћном клубу Колектив, Букурешт, Румунија, погинуле су 64 особе а повређено је 147.